



Kopia till Utbildningsdepartementet

REMISSVAR

1 (3)

Datum
2020-04-03

Vårt diarienummer
ADM/2020:119

Ert datum
2020-02-14

Er beteckning
Ju2020/00608/L7

Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Kompletterande bestämmelser till utträdesavtalet mellan Förenade kungariket och EU i fråga om medborgarnas rättigheter (Ds 2020:5)

Centrala studiestödsnämnden, CSN, har ingen erinran mot förslagen som läggs fram i promemorian.

Utträdesavtalet i sig, men också den omständigheten att brittiska medborgare och deras familjemedlemmar ska kunna beviljas uppehållsstatus, har betydelse vid bedömningen av om en utländsk medborgare har rätt till studiestöd. Det finns också hänvisningar i studiestödslagen (1999:1395) till reglerna om uppehållsrätt i utlänningslagen (2005:716). CSN vill därför peka på utträdesavtalets och de föreslagna reglerna om uppehållsstatus påverkan på studiestödet. CSN anser att det bör övervägas om bestämmelserna om varaktig anknytning i 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § studiestödslagen ska omfatta brittiska medborgare som har beslut om uppehållsstatus och deras familj.

Utträdesavtalet och studiestödet

Studiestöd enligt EU-rätten

Brittiska medborgare och deras familjemedlemmar som omfattas av utträdesavtalet kan ha fortsatt rätt till svenskt studiestöd med stöd av EU-rätten. CSN anser att bestämmelserna i 1 kap. 4 – 5 §§ studiestödslagen harmoniserar med utträdesavtalet i dessa delar. Brittiska medborgare som arbetar i Sverige eller är egenföretagare här kan omfattas av rätten till studiestöd eftersom utträdesavtalet utgör EU-rätt (1 kap. 4 § första stycket första punkten studiestödslagen).

Familjemedlemmar till sådana brittiska medborgare, liksom brittiska medborgare som är familjemedlemmar till svenska medborgare, kan också ha rätt till studiestöd. Enligt CSN:s uppfattning utgör hänvisningen i studiestödslagen till 3 a kap. 2 § första stycket utlänningslagen enbart en reglering av vilken familjeanknytning som behövs för att familjemedlemmen kan omfattas av rätten till studiestöd. (1 kap. 4 § andra stycket studiestödslagen).

Brittiska medborgare och deras familjemedlemmar kan också ha rätt till svenskt studiestöd om de har permanent uppehållsrätt i Sverige enligt

CSN Huvudkontoret

Postadress
851 82 Sundsvall

Telefon
060-18 60 00

Telefax
060-18 61 93

Webbadress
www.csn.se

utträdesavtalet. Motsvarande framgår av studiestödslagen då avtalet utgör EU-rätt (1 kap. 5 § studiestödslagen). CSN behöver därför få vetskap om en person har uppehållsrätt enligt utträdesavtalet eller om det är fråga om permanent uppehållsrätt enligt samma avtal. Detta bör därför uttryckligen framgå av Migrationsverkets beslut om uppehållsstatus.

Studiestöd för personer med stark anknytning till Sverige

I studiestödslagen (2 kap. 4 tredje stycket och 3 kap. 4 tredje stycket §§) finns regler om att personer med uppehållsrätt i vissa fall har rätt till studiestöd när de har fått en varaktig anknytning till Sverige. Det gäller utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen. I och med att brittiska medborgare och deras familjemedlemmar inte längre omfattas av reglerna i 3 a kap. utlänningslagen kommer de inte heller att ha rätt till studiestöd på den grunden utan får då bedömas utifrån reglerna om tredjelandsmedborgare.

När möjligheten till studiestöd på grund av varaktig anknytning för EES-medborgare infördes i studiestödslagen framgick att avsikten var att likabehandla dem med övriga utländska medborgare. I förarbetena till bestämmelsen anges bl.a. följande¹:

Det är inte rimligt att lämna stöd i form av studielån till personer som inte kommer att få tillstånd att stanna permanent i landet. En sådan investering är varken försvarbar för det allmänna eller för den enskilde. För många utländska grupper kommer, som vissa remissinstanser framhåller, permanent uppehållstillstånd emellertid inte längre att behövas. Det gäller bland annat redan i dag för nordiska medborgare men även unionsmedborgare kommer till följd av det nya EG-direktivet inte längre att behöva sådant uppehållstillstånd. CSN har därför föreslagit en justering av bestämmelsen. Avsikten är naturligtvis att även unionsmedborgare skall ha möjlighet att få tillgång till svenskt studiestöd på lika villkor som övriga utländska medborgare innan de fått permanent uppehållsrätt. Därför behöver ett förtydligande göras så att det framgår att kravet på permanent uppehållstillstånd inte gäller för EES-medborgare som fått en varaktig anknytning till Sverige.

Motsvarande möjlighet infördes för EES-medborgares familjemedlemmar den 1 juli 2010. I förarbetena till den ändringen anges bl.a. följande²:

Det är viktigt att studiestödssystemet överensstämmer med de EU-rättsliga principerna om fri rörlighet för personer och likabehandling. Regeringen föreslår därför att även utländska medborgare som har fått uppehållsrätt i Sverige enligt bestämmelserna i 3 a kap. 4 § utlänningslagen, dvs. i egenskap av familjemedlemmar till en EES-medborgare med uppehållsrätt i Sverige, ska undantas från huvudregeln att utländska medborgare ska ha permanent uppehållstillstånd i Sverige för att de ska ha rätt till studiestöd. En EES-

¹ [Prop. 2005/06:134 s. 30.](#)

² [Prop. 2009/10:141 s. 46.](#)

medborgares familjemedlemmar ges därmed möjlighet att fullt ut utöva de rättigheter som ankommer dem enligt unionsrätten.

I likhet med EES-medborgare och deras familjemedlemmar kommer brittiska medborgare och deras familjemedlemmar inte att behöva uppehållstillstånd i Sverige om de har uppehållsstatus här. Via utträdesavtalet omfattas dessa briter och deras familj till stora delar av rörlighetsdirektivets bestämmelser. För det fall uppehållsrätt för brittiska medborgare och deras familjemedlemmar i enlighet med utträdesavtalet är avsedd att ge rätt till studiestöd i samma utsträckning som för EES-medborgare och deras familj behövs ett tillägg i de aktuella bestämmelserna i studiestödslagen. Utan ett sådant tillägg kommer dessa brittiska medborgare och deras familjemedlemmar, som idag omfattas av bestämmelserna om varaktig anknytning, inte längre ha rätt till studiestöd på den grunden trots att de kan åberopa utträdesavtalets bestämmelser om uppehållsrätt när övergångsperioden löpt ut.

4 Kompletterande bestämmelser till utträdesavtalet

4.11 Informationsutbyte mellan myndigheter

För att brittiska medborgare och deras familjer ska kunna åberopa uppehållsrätt enligt utträdesavtalet behöver de ha beviljats uppehållsstatus av Migrationsverket.

CSN behöver veta om dessa medborgare har uppehållsstatus för att kunna bedöma om de har rätt till svenskt studiestöd via utträdesavtalet. Migrationsverket har en uppgiftsskyldighet till CSN, bland annat vad gäller tillstånd eller *annat bevis* om rätt för utlänning att vistas i Sverige enligt utlänningslagen. Uppgiftsskyldigheten framgår av 6 kap. 13 a § studiestödsförordningen (2000:655). I promemorian föreslås att det införs ett nytt kapitel, 3 b, i utlänningslagen innehållande bestämmelser om ansökan och beslut om uppehållsstatus. Information om uppehållsstatus utgör därmed en uppgift enligt utlänningslagen. CSN bedömer mot den bakgrunden att befintlig lagstiftning möjliggör ett uppgiftslämnande där myndigheten hämtar dessa uppgifter direkt från Migrationsverket.

Beslut om detta remissvar har fattats av chefsjuristen Åsa Lindahl efter föredragning av verksjuristen Annika Åhlin. I arbetet med remissvaret har även verksjuristen Cecilia Ljung och verksamhetsutvecklaren Stefan Nilsson deltagit.

Åsa Lindahl